

Carpoolen en autodelen

kan het ook u helpen?

Een systeem van gedeeld autogebruik is misschien wel een (gedeeltelijke) oplossing voor uw mobiliteitsnoden. Cambio, Zen Car, Bolides ... er zijn meerdere aanbieders. Onze tips om de meest geschikte te kiezen.

De “deeleconomie” zit volop in de lift. Is autodelen (car sharing) of carpooling interessant voor u? Hoe zitten de verschillende formules in elkaar en wat zijn de voor- en nadelen? Zijn ze wel veilig en voordelig?

Wat zijn de mogelijkheden in uw regio en voor uw verplaatsingen? Om op al deze vragen een antwoord te bieden, hebben we een 25-tal gebruikers met diverse profielen gevraagd om een elftal diensten in België uit te proberen in realistische omstandigheden.

Dit onderzoek speelde zich af in maart en april 2015. De belangrijkste conclusie: de systemen kunnen op zijn minst gedeeltelijk tegemoetkomen aan uw mobiliteitsbehoeften, ter aanvulling (en misschien zelfs ter vervanging) van uw eigen auto, taxi's en het openbaar vervoer.

>>

>> Gecentraliseerde vloot of voertuigdelen tussen particulieren

Bij een autodeelsysteem kan elke geïnteresseerde gedurende een bepaalde tijd gebruikmaken van een auto. Die kan eigendom zijn van een privépersoon (autodelen tussen particulieren, dus niet-gecentraliseerd), of van een gespecialiseerde onderneming met een eigen voertuigvloot die centraal wordt beheerd. De gebruiker kan zijn bestemming vrij kiezen, maar moet het voertuig op het afgesproken uur en de afgesproken plaats weer inleveren. Carpoolen is dan weer een systeem waarbij meerdere personen gebruikmaken van dezelfde auto om samen een vooraf bepaald traject volledig of gedeeltelijk samen af te leggen (de dagelijkse woon-werkrit bijvoorbeeld). Vandaag worden dergelijke diensten vaak via internetplatformen en mobiele apps georganiseerd. Carpoolen heeft soms veel weg van een taxidienst (zoals bij Uber en Djump), wat op dit moment vraagt tekens oproept omtrent de wettelijkheid.

Hoe vroeger u reserveert, hoe ruimer het aanbod

De autoverhuurdiensten in strikte zin (Avis, Hertz, Europcar ...) hebben we niet in aanmerking genomen, omdat ze aanzienlijk duurder en minder flexibel zijn. In de praktijk verschillen de autodeeldiensten onderling sterk. Autodelen is vooral in trek in en rond de grote steden, maar Cambio is ook vertegenwoordigd in middelgrote steden. De geografische dekking van systemen als Autopia en Dégage hangt af van de gebruikerscommunity erachter.

Carpooldiensten zijn wel toegankelijk in het hele land. De twee meest populaire zijn BlaBlaCar (vooral voor ritten van meer dan 75 km) en Carpool (gericht op pendelaars).

In Brussel is autodelen hoofdzakelijk mogelijk met Cambio, CarAmigo en Zen Car, en carpooling met Djump en Uber.

Betalen volgens gebruik

Bij de gecentraliseerde autodeeldiensten worden de tarieven duidelijk weergegeven. Bij de systemen waarbij particulieren alles onderling regelen, wordt een prijsvork aanbevolen (in €/km). De meeste hanteren het principe "pay per use": u betaalt naargelang van het gebruik. Toch zijn er enkele diensten die inschrijfkosten aanrekenen, zoals Autopia

AUTOPIA
www.autodelen.net

- ▶ **Soort:** autodelen tussen particulieren
- ▶ **Waar?:** 350 groepen in Vlaanderen, 2 in Brussel en 10 in Wallonië
- ▶ **Tarief:** meestal tussen € 0,25 en € 0,35 per km + € 10 jaarlijks lidgeld
- ▶ **Enkele belangrijke punten:**
 - Verzekering: dekking van de eigenaar van het voertuig of specifieke polis bij Vivium
 - Lokale voordelen toegekend door enkele Vlaamse gemeenten
 - Besparing van € 1 000 à € 3 000 per jaar voor de eigenaar die zijn voertuig ter beschikking stelt
 - Geschikt voor lokale gemeenschappen (bv. een buurt); er moet onderling vertrouwen zijn

BOLIDES bolides
www.bolides.be

- ▶ **Soort:** autodelen met gecentraliseerde vloot
- ▶ **Waar?:** Antwerpen (+ Gent, Luik en Verviers vanaf de herfst 2015)
- ▶ **Tarief:** € 7,5 per uur (degressief, minimum 1 uur) + € 0,145 per km
- ▶ **Enkele belangrijke punten:**
 - Vloot van 15 wagens (bv. Audi A1) van minder dan 3 jaar
 - Verzekering inbegrepen: BA, omnium (vrijstelling van € 550) en bijstand
 - Wagen verplicht terug te brengen naar zone van vertrek
 - Geschikt voor stedelingen die een onberispelijk voertuig wensen voor enkele uren op een bepaalde dag

CAMBIO
www.cambio.be

- ▶ **Soort:** autodelen met gecentraliseerde vloot
- ▶ **Waar?:** 31 steden en gemeenten, 303 stations in het land
- ▶ **Tarief:** activeringskosten (€ 35) + maandabonnement van € 4 tot € 22 per maand. Plus betaling per gebruik: € 1,55 à € 4,20 per uur (minimum 1 uur) + € 0,18 à € 0,43 per km
- ▶ **Enkele belangrijke punten:**
 - Vloot van 721 wagens (stads-wagens, breaks, monovolumes) van minder dan 4 jaar
 - Verzekering inbegrepen: BA, omnium (vrijstelling van € 1 000) en bijstand. Optioneel "Safety pack" als aanvulling
 - Mits voorafgaand akkoord mag de klant andere gebruikers op zijn account inschrijven
 - Wagen verplicht terug te brengen naar zone van vertrek
 - Geschikt voor terugkerende verhuringen, gaande van enkele uren tot enkele dagen

(€ 10/jaar), Cambio (€ 35 eenmalige activeringskosten) en Dégage (€ 30/jaar). Sommige werken met een abonnementsformule (Cambio en Zen Car).

Om een concreet idee te geven van de kosten, hebben we de prijs berekend van de goedkoopste formule van elke geteste dienst, voor een duur van vier uur en een afstand van 100 km. Promoties niet meegerekend levert dat een bedrag van € 12 op bij CarAmigo (de goedkoopste), € 29,20 bij Cambio (Comfort-formule, abonnementskosten niet inbegrepen), € 30 bij Autopia en Zen Car, en € 44,50 bij Bolides.

Wat carpoolen betreft, vraagt Carpool doorgaans € 0,08 per kilometer. Voor de pseudo-taxidiensten (UberPOP en Djump) bevestigen de gebruikers dat de tarieven ruim 50 % lager liggen dan die van gewone taxi's.

Als u uw auto wenst te delen en een centje wilt bijverdienen, let dan op voor de fiscale gevolgen. Volstaan de bedragen die u ontvangt enkel om de kosten te dekken,

dan wordt u in principe niet belast. Het tegengestelde kan waar zijn als de fiscus oordeelt dat u winst genereert.

Verzekering en veiligheid

Wat als u een ongeval krijgt? Bij gecentraliseerd autodelen zijn de voertuigen verzekerd door de eigenaar. Noch de premie voor de BA-verzekering (burgerlijke aansprakelijkheid), noch die voor de omniumverzekering worden rechtstreeks door de gebruiker betaald. Als u echter in fout bent, moet u een franchise betalen: bijvoorbeeld € 1 000 bij Cambio en € 600 bij Zen Car. Beide bieden echter de optie om dit vrijstellingsbedrag te verlagen (tot respectievelijk € 200 en € 300). U betaalt dan € 4 respectievelijk € 5 extra per maand.

De "particuliere" systemen Dégage, Tapazz en CarAmigo geven aan door welk type verzekering elk voertuig gedekt is. Check dit dus op het moment dat u reserveert!

Ingeval u als passagier meerijdt met het carpoolvoertuig, bent u verzekerd door de

TAPAZZ

www.tapazz.com

- **Soort:** autodelen tussen particulieren
- **Waar?:** Brussel en Grote Vlaamse steden (voornamelijk Antwerpen, Gent en Leuven)
- **Tarief:** per uur (minimum 15 minuten) en per km, overeen te komen met de eigenaar van de wagen (+ € 3 per reservatie)
- **Enkele belangrijke punten:**
 - Iets meer dan 100 wagens
 - Verzekering: dekking van de eigenaar; optionele specifieke verzekering bij P&V
 - Geschikt voor stedelingen die voor enkele uren of dagen een wagen willen

CARAMIGO

www.caramigo.be

- **Soort:** autodelen tussen particulieren
- **Waar?:** grote steden in heel België
- **Tarief:** vast bedrag van € 24 tot € 75 per dag volgens het model (minimum halve dag, 100 km inbegrepen) + tussen € 0 en € 0,50 per km (€ 0,20 per km aanbevelen) boven de 100 km
- **Enkele belangrijke punten:**
 - Zo'n 200 deelwagens (alle soorten behalve luxewagens)
 - Verzekering inbegrepen: BA, omnium (vrijstelling van € 500) en bijstand
 - Geschikt voor verhuringen van een halve dag tot minder dan een week

DÉGAGE

www.degage.be

- **Soort:** autodelen tussen particulieren
- **Waar?:** buurten in Gent
- **Tarief:** inschrijvingskosten (€ 30) + degressief tarief naargelang van de afstand: € 0,32 per km (0-100 km), € 0,28 per km (100-200 km) en € 0,24 per km (vanaf 201 km)
- **Enkele belangrijke punten:**
 - Zo'n 630 gebruikers die 33 wagens delen
 - Verzekering inbegrepen: naargelang van het voertuig "omnium Dégage" of omnium glasbreuk + diefstal, bijstand
 - Lokaal initiatief voor Gentenaren (Dé Gedeelde Autovloot Gent), geschikt voor variabel gebruik; er moet een groot onderling vertrouwen zijn

ZEN CAR

www.zencar.eu

- **Soort:** autodelen met gecentraliseerde vloot
- **Waar?:** Brussel (26 stations)
- **Tarief:** € 30 (volgens de wagen) voor 3 uur (minimum 1 uur). Abonnement mogelijk: € 12 voor 2 uur (dan € 9 per uur)
- **Enkele belangrijke punten:**
 - Zo'n 60 elektrische wagens
 - Verzekering inbegrepen: BA, omnium (vrijstelling van € 600) en bijstand
 - Wagen inleveren bij station van vertrek (+ op stroom aansluiten)
 - Privé- of beroepsgebruik van compacte auto in Brussel, met makkelijke parkeergelegenheid

» verzekeringspolis van de bestuurder en zijn voertuig. Bij een woon-werkverplaatsing kan het zijn dat u gedekt bent door de arbeidsongevallenverzekering van uw werkgever. Opvallend is dat alle autodeeldiensten (behalve Tapazz, die doorverwijst naar de verzekering van de voertuigeigenaar) zeven dagen op zeven en de klok rond in wegbijstand voorzien. In het geval van Bolides en Cambio is deze wel beperkt tot België. Opgelet dus als u naar het buitenland reist.

De carpooldiensten “eisen” dat de voertuigen voldoen aan de technische voorschriften van de autokeuring, maar controleren doen ze niet. BlaBlaCar en Djump beschikken over een gedragscode en een registratiesysteem voor opmerkingen en klachten. Djump en Uber verklaren bovendien dat ze hun kandidaat-bestuurders onderwerpen aan een vrij strenge selectieprocedure.

Globaal gezien (erg) tevreden gebruikers

Volgens onze testgebruikers waren de ervaringen met het autodelen door de band genomen positief. Dégage, de pionier van de formule in Gent, scoort zelfs uitstekend; er werden zo goed als geen problemen gemeld.

De gebruikers van Autopia, Bolides, Cambio, CarAmigo en Zen Car zijn tevreden. Toch blijkt er bij de eerste drie een tekort aan auto's, waardoor u ze soms ver moet gaan zoeken. Bovendien is het bij Cambio soms moeilijk om een auto te pakken te krijgen in het weekend.

De elektrische auto's van Zen Car en hun kleine beperkingen vergen een zekere gewenning. Bovendien is hun koffer vrij klein. En het is niet altijd zeker of er auto's beschikbaar zijn in de gewenste stations, maar het callcenter werkt doeltreffend. Autopia, Dégage en Tapazz bieden de grootste flexibiliteit om de reservatie te wijzigen.

Wat carpoolen betreft, zijn de gebruikers van BlaBlaCar en Uber tevreden over de dienst. Carpool en Djump laten een minder positieve indruk na. Bij Carpool en BlaBlaCar moet u er enige onzekerheid bij nemen: ga ik een rit vinden op het moment dat ik ze nodig heb? Dat is moeilijk lang op voorhand te zeggen. U moet dus bereid zijn om u aan te passen aan het aanbod van het moment. BlaBlaCar is minder geschikt voor verplaatsingen in het binnenland en richt zich vooral op ritten van en naar het buitenland.

De gebruikers van Uber zijn vooral te spreken over de tarieven en de efficiënte

UBER: VRIEND OF VIJAND?

Hoewel Uber verboden is in België sinds een uitspraak van de handelsrechtbank van Brussel (april 2014), zet deze betalende carpoolingdienst zijn activiteiten in de hoofdstad verder onder de naam UberPOP. Tot ergernis van de klassieke taxi's. Recent werd bij een ander vonnis de wagen van een UberPOP-chauffeur in beslag genomen. Onze enquête wijst er nochtans op dat de gebruikers van Uber tevreden zijn over de tarieven en over de doeltreffende werking van de app. Maar het is dus niet allemaal rozegeur en maneschijn ...

VOOR

- Diensten voor autodelen dragen in het algemeen positief bij tot een grotere mobiliteit. Ze vervolledigen de geografische dekking (meer bepaald de laatste kilometers) en/of de dienstregeling van het openbaar vervoer. Naast hun redelijke prijs kunnen deze diensten bijkomend comfort bieden voor de reiziger, die soms te maken krijgt met onvolledige (bus)ritten en wachttijden.
- Omwille van de veiligheid ondergaan de chauffeurs een strenge selectie. Een gebruiker kan zich op elk moment vergewissen van de “reputatie” van een chauffeur op basis van de evaluaties van vorige klanten. Heeft een chauffeur drie slechte evaluaties gekregen, dan wordt hij de laan uitgestuurd.
- Een raming van de prijs – gemiddeld ongeveer 50 % goedkoper dan een taxi – wordt vóór de rit opgegeven, evenals een schatting van de wachttijd. In de auto zelf wordt niet betaald; dat gebeurt via de kredietkaart waar van u de gegevens eerst hebt moeten ingeven. De chauffeur int 80 % van de prijs, Uber 20 %. Het systeem is vrij transparant en traceerbaar voor de gebruiker, die via mail een factuur ontvangt met detailinformatie over zijn verplaatsing(en).

TEGEN

- Over de manier waarop de passagiers worden beschermd in geval van een ongeval, bestaat er nog onduidelijkheid. Uber verwijst naar de BA-verzekering van de bestuurder, die in principe de enige aansprakelijke is voor de Belgische wetgeving. Daarbovenop zegt Uber een aansprakelijkheidsverzekering aan te gaan voor materiële en lichamelijke schade aan derden uit hoofde van de bestuurder. Maar de plafondbedragen van die verzekering liggen veel lager dan de Belgische vereisten ter zake, die voorzien in een onbeperkte schadeloosstelling van het slachtoffer bij een verkeersongeval.
- Uber vertrekt ook van het idee dat elke consument mogelijk een professionele chauffeur kan zijn voor een dag. Daarachter schuilt een reëel risico van deregulering van de sociale bescherming van arbeiders en van het wettelijk kader voor de sector van het betalend personenvervoer.
- Tot slot betreuren wij dat Uber surft op het weliswaar sympathieke imago van de deeleconomie. Die marketingmethode verhuult een realiteit die niet altijd even rooskleurig is. In tegenstelling tot carpooling is het immers de “klant” die de bestemming bepaalt, en dus niet de chauffeur. Deze handelspraktijk wordt als misleidend beschouwd en gelijkgesteld met de onwettige uitvoering van het beroep van taxichauffeur.

werking van de app. Bij die van Djump daarentegen is er kritiek op de lange wachttijd om een rit te reserveren.

Lees de algemene voorwaarden

Lees altijd het contract en de algemene voorwaarden: de verschillen tussen de dienstverleners zijn groot. Carpoolen of autodelen doet u niet onvoorbereid: u

kunt er niet zomaar vandoor gaan met een gedeelde auto, zoals wel kan met een Villo-fiets, blue-bike enz. Gelukkig zijn de gebruikersinterfaces meestal wel doeltreffend en klantgericht. Inschrijven en een rit of voertuig reserveren gaat het makkelijkst via internet. Als u een pseudo-taxirit wilt boeken via Uber of Djump, of als u een voertuig wilt reserveren bij Bolides of Tapazz, moet u

trouwens sowieso over een smartphone of tablet beschikken.

Bij BlaBlaCa, Carpool, Cambio en Zen Car is een smartphone handig, maar niet noodzakelijk. Een mobiele app is bijvoorbeeld erg praktisch als u in de stad aan het wandelen bent en u nog geen vervoer naar huis hebt geregeld, omdat u bijvoorbeeld nog niet weet wanneer u naar huis zult gaan.

Maar hoe vroeger u reserveert, hoe groter het aanbod natuurlijk is. Niettemin is het bij sommige systemen onmogelijk om ver vooruit te plannen. Bij het carpoolen zijn de ritten niet altijd lang op voorhand beschikbaar, tenzij voor bestuurders die regelmatig trajecten aanbieden.

Niet altijd een helpdesk

Interessant om weten: dienstverleners die over een helpdesk beschikken (Cambio, Zen Car, Carpool, Djump en Uber) kunnen meestal een mouw passen aan lastminutewijzigingen.

Voor u achter het stuur kruipt, controleert u het best de staat van de auto en de aanwezigheid van de documenten. Als er een probleem is dat niet vermeld staat in het rittenboek, meld dat dan meteen. Na gebruik moet u de auto in dezelfde staat inleveren (en dus eventueel reinigen). Bij CarAmigo inspecteren de eigenaar en de gebruiker samen de auto, zowel bij vertrek als bij aankomst, aan de hand van een standaardformulier.

Opgelet voor boeteclausules

De meeste providers hanteren boeteclausules, bijvoorbeeld wanneer u uw reservatie laattijdig annuleert (meestal geldt: minder dan 24 uur voor het starttijdstip), de auto minder lang gebruikt dan voorzien, de auto te laat inlevert (en zo de volgende reservatie in het gedrang brengt), de tankkaart verkeerd gebruikt, de auto extreem vuil inlevert (vooral binnenin), of iemand anders dan de geregistreerde bestuurder laat rijden (behalve bij Cambio, mits voorafgaande toestemming).

Zen Car rekent een boete aan als u het voertuig niet aan de laadpaal koppelt wanneer u het terugbrengt. Hoeveel u juist moet bijbetalen, staat telkens vermeld in de algemene voorwaarden.

Bij de meeste dienstverleners mag u de auto niet terugbrengen met een lege brandstoftank, behoudens specifieke afspraken tussen de gebruiker en de eigenaar.

Enkel Cambio en Zen Car voorzien in een gereserveerde parkeerplek of stations die voorbehouden zijn voor uw auto wanneer u hem terugbrengt. In Brussel heeft Zen

Opvallend is dat alle autodeeldiensten in wegbijsstand voorzien

Car zelfs een overeenkomst met de parkeergarages van Interparking. De gebruikers van Cambio en Zen Car melden trouwens dat ze de wagen graag zouden mogen terugbrengen naar een ander station dan dat van vertrek.

Als een goede huisvader

Als u een auto gebruikt, moet u zich natuurlijk aan de verkeersregels en de voorschriften van de voertuigconstructeur houden en met de geleende auto omgaan als een goede huisvader. Het gebruik van alcohol en drugs is uit den boze en kan aanleiding geven tot uitsluiting. De voertuigen van de gecentraliseerde vloten (Bolidés, Cambio, Zen Car) worden geregeld geïnspecteerd en onderhouden. Cambio vraagt om de vloeistofniveaus en de bandenspanning te controleren als u meer dan 500 km aflegt.

Als u een auto leent, nemen de meeste dienstverleners een afdruk van uw kredietkaart bij wijze van waarborg.

Cambio vraagt dan weer om een effectieve waarborg van € 150 à € 600 te storten, bij Dégage is dat € 75 à € 300 - een bedrag dat u dus moet vrijmaken. Deze maatregel lijkt ons niet meer van deze tijd, alleszins voor langetermijngebruikers.

Bij de autodeelbedrijven moet u aan enkele voorwaarden voldoen om een auto te mogen gebruiken. De minimumleeftijd gaat van 23 (Autopia, Bolidés en CarAmigo) tot 25 jaar (Cambio), met een minimale rijervaring van twee jaar (drie jaar bij CarAmigo). Bij Tapazz moet de bestuurder 19 jaar zijn en minstens één jaar rijervaring hebben, bij Zen Car is dat 19 en twee jaar.

Bovendien mag u in het geval van Tapazz en Zen Car de voorbije twee jaar geen ongeval in fout hebben gehad (verklaring op erewoord). Bij Autopia, Bolidés en CarAmigo geldt dat zelfs voor de voorbije vijf jaar.

Als u wilt carpoolen, moet u als passagier minstens 18 jaar zijn. Boetes en andere verkeersovertredingen die opgelopen zijn in de periode waarin de auto contractueel uw verantwoordelijkheid was, zijn natuurlijk voor uw rekening. Net als bij elke leenovereenkomst bent u verantwoordelijk tot het moment dat u de auto (op de afgesproken plaats) inlevert. Autodeeldiensten tussen particulieren zijn geen verhuurbedrijven en komen niet tussenbeide in de transacties tussen de eigenaar en de gebruiker. U kunt dus maar beter op uw hoede zijn. ●

Kiezen: een kwestie van prioriteiten

Het was van bij het begin onze bedoeling om de verschillende autodeeldiensten in kaart te brengen, niet om een vergelijkende test te doen. Het is immers onmogelijk om de beste prijs-kwaliteitverhouding te bepalen, gezien de diversiteit en beschikbaarheid van de diensten enerzijds, en de verscheidenheid van onze mobiliteitsnoden anderzijds. Onze studie toont aan dat deze systemen wel degelijk tegemoet kunnen komen aan uw mobiliteitsnoden, ter aanvulling (of zelfs ter vervanging) van een van de wagens van uw gezin, taxi's en het openbaar vervoer.

Daarnaast is er natuurlijk ook het ecologische aspect. Door auto's te delen, wordt de voetafdruk van de auto op onze wegen

en in parkeergarages verkleind, blijft er meer plaats over op de openbare weg en verbetert de luchtkwaliteit (minder uitlaatgassen). Een voertuig dat (deeltijds) wordt gedeeld, zou naar schatting twaalf andere voertuigen vervangen. Om de juiste keuze te maken, moet u rekening houden met het tarief (is dat haalbaar voor u?), de beschikbaarheid van de auto binnen een redelijke afstand, en de flexibiliteit van de dienst ten aanzien van uw behoeften, zowel qua reservatie als qua gebruik en inlevering van de auto. Bij het carpoolen moet u rekening houden met de manier waarop de kosten worden gedeeld (gebeurt dat eerlijk?), het aanbod in functie van uw behoeften, en het gebruiksgemak van de dienst.